

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Rognbudalen barnehager

og

Trondheim eiendom

N-

Vår saksbehandler
Bente Høier

Vår ref.
14/57286/ A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
06.02.2015

Rognbudalen barnehager (Rognbudalen, Myrskogen) - rapport fra tilsyn 27.01.2015 tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler - varsel om pålegg

Miljøenheten er tilsyns- og godkjenningsmyndighet etter *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.* som regulerer barnas arbeidsmiljø. Miljøenheten gjennomførte 27.01.15 tilsyn ved Rognbudalen barnehager (Rognbudalen og Myrskogen barnehager).

Tilstede ved befaringen var:

Lisbeth Jørgensen, enhetsleder Rognbudalen barnehager
Elin Barstad, verneombud Rognbudalen barnehager
Lisbeth Thoresen, fagleder Rognbudalen barnehaager
Kåre Kildal, driftsoperatør Trondheim eiendom
Per Vidar Melkvik, prosjektleder vedlikehold, Trondheim eiendom

Fra miljøenheten møtte
Rune Berg, rådgiver
Bente Løvlie Høier, sjefingeniør

Bakgrunn for tilsynet:

Formålet med tilsynet 27.01.15 var å gjennomgå barnehagens internkontrollsystem og vurdere barnehagens fremlagte dokumentasjon.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.*:

- Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.
- Merknad er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljoenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

Regelverk:

- Lov av 2011-06-24 nr 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Statens helsetilsyns veileder IS-2072 Miljø og helse i barnehagen, Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Beskrivelse av barnehagene

Rognbudalen barnehager er en kommunal enhet som består av Rognbudalen (4 avdelinger) og Myrskogen barnehager (3 avdelinger). Barnehagen har til sammen ca 100 barn. Det er vedtatt en gradvis utfasing av Myrskogen barnehage, og barnehagedriften i disse lokalene avvikles per august 2017.

1. Internkontroll

I forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 4 om ansvar og internkontroll heter det at virksomhetens eier skal påse at det er etablert et internkontrollsystem ved enheten. De fleste virksomheter som omfattes av ovennevnte forskrift vil samtidig være omfattet av forskrift av 22. mars 1991 nr.159 om internkontroll som gjelder for helse, miljø og sikkerhetsområdet (Internkontrollforskriften). I denne forskriften foreligger allerede en plikt til internkontroll og etablering av internkontrollsystem. I forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler anbefales det at internkontrollsystemer som allerede er etablert utvides til å omfatte krav fastsatt i denne forskriften. Eller, med andre ord, at kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler integreres i allerede etablerte internkontrollsystemer ved enheten.

Implementering av forskriften i virksomhetens internkontrollsystem

Enheten har et internkontrollsystem basert delvis på kommunens elektroniske system "Kvaliteket" og delvis på en rekke rutiner samlet i permer. Systemet omfatter også forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Det ble opplyst at barnehagens ledelse har gjennomgått veilederen til forskrift for miljørettet helsevern i barnehager og skoler ("Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014), men har ikke revidert internkontrollsystemet for å sikre at alle tema er tilstrekkelig behandlet. Internkontrollperm ble fremlagt ved tilsynet, og en kort gjennomgang viste at flere sentrale tema i forskriften mangler prosedyrebeskrivelser. Barnehagens ledelse må derfor gjennomgå ny veileder for å sikre at barnehagens rutiner er tilstrekkelig dokumentert.

Det ble ved tilsynet fremlagt årshjul for AMG's systematiske arbeid gjennom året, og deler av disse oppgavene omhandler også barnas arbeidsmiljø. Enhetens årshjul bør derfor utvides slik at alle systematiske oppgaver for å ivareta arbeidsmiljø for barn og voksne vises og kan utkvitteres fortløpende. Punkter som bør fastsettes på et årshjul er brannøvelser, førstehjelpsopplæring, vernerunder inklusive fokus på barns sikkerhet, kontroll av lekeplassutstyr, gjennomgang av meldte avvik og skademeldinger, gjennomgang av rutiner for å ivareta barnas arbeidsmiljø, gjennomgang av meldte avvik og bygningsmessige kontroller (ventilasjon, brannalarmanlegg etc).

Formidling av rutiner til ansatte, sikring av nødvendig kompetanse

Det ble opplyst at alle barnehagens rutiner er digitalt tilgjengelig for ansatte. Siden barnehagens ansatte har liten tilgang til og erfaring i bruk av PC, har ledelsen besluttet å samle alle relevante rutiner i perm på hvert hus. Personalet ved barnehagene har årlig gjennomgang av rutinene som finnes i perm, og kvitterer at dette er lest. Endringer av rutiner gjennomgås på personalmøter og

dokumenteres på møtereferater.

Barnehagens ledelse har ansvar for at alle ansatte er godt kjent med rutinene og må sikre at permene er oppdatert i forhold til kravene i ny veileder.

Det er utarbeidet rutiner for mottak og opplæring av nyansatte og vikarer og all relevant informasjon er samlet i et velkomsthfte for nytilsatte.

Det framlagte internkontrollsystemet for Rognbudalen barnehager synes ikke å tilfredsstillere forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skolars krav til systematikk og dokumentasjon. Det må sikres at alle tema i forskriften er tilfredsstillende behandlet, og de eksisterende rutinene må revideres slik at de samsvarer med gjeldende praksis.

Avvik nr.1: Barnehagen har ikke et internkontrollsystem som tilfredsstillere forskriftens krav til systematikk og dokumentasjon.

For å rette avviket må veileder til forskriften gjennomgå detaljert, og det må beskrives hvilke rutiner som er etablert for å ivareta de enkelte bestemmelsene. Det må videre utarbeides et århjul som beskriver det planlagte arbeidet for å sikre at barna sikres et godt arbeidsmiljø.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §4 Internkontroll.

Avvikshåndtering

Enheten skal benytte kommunens elektroniske avvikssystem (TQM avvikssystem) ved melding av avvik, men det ble ved tilsynet opplyst at ansatte opplever dette som tungvindt da det er begrenset tilgang til og erfaring i bruk av PC på avdelingene, i tillegg til at flere av de ansatte opplevde en viss datavegning. Det ble opplyst at de ansatte var ”flinkere” til å melde avvik tidligere, da systemet var papirbasert. Ledelsen bør derfor vurdere om et papirbasert avvikssystem er mer hensiktsmessig ved Rognbudalen barnehage. Dette forutsetter at en ansvarlig person legger inn avvikene i kvaliteket slik at den overordnede avviksrutinen blir ivaretatt.

Ansatte melder oftest avvik muntlig til ledelsen, som igjen vurderer om dette skal legges inn i Kvaliteket. Små bygningsmessige avvik meldes i ”vaktmesterbok” til driftsoperatør, som utkvitterer når tiltak er utført.

Dersom det oppstår avvik som det haster å få rettet, kontaktes driftsoperatør per e-post eller på telefon. Slike hendelser dokumenteres ikke med mindre de krever innleid firma og derved registreres i Kvaliteket av Trondheim eiendom. Barnehagen har ikke en god nok dokumentasjon av avvikshåndteringen.

Skader på barn registreres på eget skademeldingsskjema, og det er etablert et system for melding av større skader til forsikringsselskapet.

I fremlagt HMS-perm foreligger en avviksprosedyre som ikke er i samsvar med opplyst praksis. Denne må oppdateres, og det må foretas en gjennomgang med de ansatte av hva som skal meldes i systemet og hvordan det skal rapporteres. Rutinen må videre beskrive hvem som har ansvar for oppfølging og lukking av avvik. For avvik som ikke lukkes straks og som kan ha betydning for barnas helse og sikkerhet, skal det vurderes om avbøtende tiltak skal iverksettes. Slike tiltak skal dokumenteres i avviksbehandlingen.

HMS-runder, karlegging av barnas arbeidsmiljø.

Det gjennomføres vernerunde årlig. Denne runden omfatter i hovedsak arbeidsmiljøloven, men det ble ved befaringen opplyst at det kommenteres dersom det er forhold f.eks ved sikkerhet for barn som må utbedres. Eksempler på utfylt sjekkliste fra mars 2014 ble framlagt ved tilsynet. Denne inneholdt mange relevante tema (blant annet inneklime, lys- og lydforhold), men sjekklista bør suppleres med punkter for sikkerhet for barn. I avviksprosedyre for barnehagen bør det beskrives hvordan avvik fra vernerunder skal utkvitteres, dvs om disse skal føres som ordinære avvik eller om oppfølging skal dokumenteres i egen handlingsplan. Oppfølging av vernerunder bør beskrives på enhetens årshjul.

Kommunens sentrale rutiner for kontroll av utelekeplassen følges. Dette innebærer driftsoperatørs visuelle månedlige kontroll, årlig egenkontroll av driftsoperatør og representant fra barnehagen samt lekeplasskontrollørens årlige kontroll. Det kunne ikke fremlegges dokumentasjon fra noen av disse kontrollene og det var uklart om alle mangler er rettet. Barnehagens ledelse har fått opplyst fra lekeplasskontrollør at de påpekte mangler fra siste kontroll ikke krevde noen avbøtende tiltak fra barnehagens side.

Trondheim eiendom gikk over fra papirbasert system for sine kontroller til nettbrett i 2013/2014. Dette gjør at dokumentasjon som tidligere ble lagret og oppdatert i perm ved barnehagen, nå kun er tilgjengelig elektronisk. Trondheim eiendom bør sammen med barnehagens ledelse avklare hvordan rapport fra årlig ettersyn med lekeplassen og oppfølging av denne skal gjøres kjent for barnehagen.

Barnehagens personale foretar daglig visuell kontroll av uteområdet. Kontrollpunter er nedskrevet på kvitteringsliste som er planlagt tatt i bruk. Ved tilsynet var kvitteringsliste hengt opp, men ikke tatt i bruk.

Avvik nr.2: Barnehagen har ikke et avvikssystem som tilfredsstillers forskriftens krav til dokumentasjon.

For å rette avviket må det etableres en skriftlig avviksrutine som beskriver hvordan avvik fanges opp, dokumenteres, håndteres og utkvitteres. Avviksrutinen må beskrive alle typer avvik samt hvordan avvik og mangler som avdekkes ved vernerunder og lekeplasskontroller skal håndteres.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §4 Internkontroll.

2. Forhold avdekket ved befaring av barnehagens lokaler

Sikkerhet for barn.

Det ble ved befaringen påpekt forhold ved begge barnehagene som kan medføre risiko for barneulykker. Dette ble påpekt manglende skåldesikring av vannkraner, usikrede speil og høye reoler, skarpe kniver tilgjengelig for barn, og det ble også observert flere løse persiennesnorer.

Avvik nr.3: Sikkerheten på barns innelekeområde er ikke tilstrekkelig ivare tatt.

Det må foretas en sikkerhetsgjennomgang av barnehagenes innelekeområde, og avdekkede avvik må rettes.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Inneklima

Det ble ved tilsynet opplyst at problemer med luftkvalitet i Myrskogen er meldt Trondheim eiendom, som vil ta dette opp med huseier. Lokalene ved Myrskogen har stor takhøyde og tilluftsventiler er flere steder plassert høyt oppe med avtrekkspunkt rett over mot taket. Dette gir risiko for sjiktning av luften og kan medføre at oppholdsarealene for barna blir for dårlig ventilert. Enkelte mindre rom har er kun utstyrt med enten tilluft eller avtrekk, noe som gir for dårlig luftskifte. Disse rommene er imidlertid lite i bruk.

Miljøenheten vil be om dokumentasjon på at inneklima ved Myrskogen er tilfredsstillende. Det må foretas en inneklimamåling med normal personbelastning i barnas oppholdssone. Målinger må gjennomføres i samsvar med Trondheim eiendoms rutiner for inneklimamålinger.

I Myrskogen er det, for å bedre akustikken, montert mange lydbafler oppunder taket. Disse består av plastovertrukkede mineralullplater. Flere av disse baflene var ved tilsynet ødelagte, noe som gir tilførsel av mineralullfibre til romlufta. Frie mineralullfibre kan gi slimhinneproblemer, og det må derfor iverksettes tiltak.

Avvik nr.4.: Ødelagte lydbafler i taket ved Myrskogen barnehage frigir mineralullfibre til innelufta.

Alle ødelagte lydbafler må repareres eller erstattes av nye med hel overflate.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 19 Inneklima /luftkvalitet.

Renhold og vedlikehold

Barnehagen har ikke en rutine som sikrer tilfredsstillende renhold av leker og puter/matter. Det ble ved tilsynet opplyst at rutinen for lekevask tilsier vask hver måned, men at dette i liten grad gjennomføres eller dokumenteres. Barnehagen opplyste å ha gode rutiner for renhold ved smittesituasjoner.

Rutinene for lekevask er ikke i samsvar med Folkehelseinstituttets "Faglige råd om barnehager og smittevern" og Trondheim kommunes faktaark "[Hygiene i barnehager og skoler](#)" (revidert mars 2013) som sier at leker som erfaringsmessig ofte puttes i munnen bør vaskes ukentlig, og skal vaskes minst hver 14. dag. Miljøenheten presiserer at kravet om lekevask minst hver 14.dag gjelder de lekene som de minste barna ofte putter i munnen. Andre leker kan vaskes sjeldnere. Det må derfor foretas en risikovurdering for å avdekke hvilke leker dette gjelder, og etableres tilfredsstillende rutiner for vask av disse hver 14.dag.

Barnehagen bør utarbeide en renholdsplan som også beskriver frekvens for vask av puter/matter som ikke dekkes av Trondheim eiendoms renholdsplan.

Avvik nr.5: Rognbudalen barnehager har ikke tilfredsstillende rutine for vask av leker.

Barnehagen må etablere rutiner som sikrer at leker som erfaringsmessig ofte puttes i munnen vaskes minst hver 14. dag

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §17 Smittevern.

Miljøenhetens konklusjon

Tilsynet viste at Rognbudalen barnehager ikke har etablert et internkontrollsystem med avvikssystem som tilfredsstillende krav satt i jf forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Tilsynet avdekket 5 avvik fra forskriften knyttet til internkontroll, sikkerhet og inneløst klima som må rettes.

Miljøenheten ber om skriftlig bekreftelse **innen 06.04.2015** på at avvikene er rettet.

Miljøenheten ber om at det oversendes dokumentasjon på at inneløst klima ved Myrskogen er tilfredsstillende. **Dokumentasjonen skal oversendes innen 06.04.15.**

Ved manglende dokumentasjon og bekreftelse på at avvik er rettet innen fristen, er denne rapporten å betrakte som et varsel om at pålegg vil bli gitt for at forholdene skal bringes i orden. Vi viser i denne forbindelse til Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid §14 om retting.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Bente Høier
sjefsingeniør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:
Postmottak Oppvekstkontoret